

Бурят УНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

№ 10 (9149)

ЯНВАРИН

13

СРЕДА

1960 он

Сэн 20 мүнгэн

Хүдөө ажахые хугжөөхэ долоон жэлэй даалгаваринууд болзорһоо урид сохом дүүргэгдэхэ гэжэ республиканууд, хизаарнууд болон областнуудта дэлгэрхэн социалистическэ мурьсөөн харуулна.

(КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй тогтоолһоо).

КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй шийдхэбэри бэлүүлэгдэжэ эхилбэ

ХҮДӨӨ АЖАХЫМНАЙ АЖАЛШАД ЕХЭ УЯЛГАНУУДЫЕ АБАНА Та ямар уялга абаабта?

Жэл бүри олон хурьга түлжүүлнэ

Эмхидхэхэ, элсүүлхэ дабарья эрид найжаруулха

КПСС-эй ЦК-гэй декабриин шийдхэбэрээр зоригжон най республикын хүдөө аж-а-ажалшад бүхы совет хүнүүд шэнэ жэлдэ социалистическэ мурьсөөс шэнэ хүсэтэйгээр үүлжэ эхилбэ. Мяха, тоно, 1960 ондо бүри хээр абаарилгы дүүргэхэ хэрэг ажал-хүнэй гол анхаралда байна. Борилгы бэлүүлхын тула, совхозууд, хүдөө ажахын ажалшад түрэл партияга альяна Комитетэй Пленумэй ринн ёһоор, арга боломж-а ашагтайгаар хэрэглэхые оно.

Уялга, хайн шиндхэбэри абаха г-хэн удхатай бэшэ ха юм даа. Ажал хэрэг зүндөө бүтэхөөр ханаха яба-дал буруу гэжэ манай парти нур-гадаг. Олонитын хүдлөөнэй үр-гэн дэлсэтэй болохо бүри хүтэл-бэрлэгшдэй, эмхидхэлшдэй үүр-гэ, тэдэнэй эмхидхэхы, элсүүлхы мэгэжэл шадабаринь бүри дэ-шлэхэ ёһотой.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум дээрэ нүхэр Н. С. Хрущев энээн тухай онсо тэмдэглээ хэн. Олонитые шадабаритайгаар эмхидхэжэ, элсүүлжэ байха—нимэ эрилтэ манай партиин саг үргэлжэ табигдагын мэдэжэ. Бидэнэр ажахыгаа, соёл культураяа саашадан дэбжээхэ бүхы арга боломжотойди. Имаг-тал эдэ арга боломжонуудаа, зө-рр зэбсгээ аша үрэтэйгөөр хэрэ-глэхээр олонитын хүсые элс-үүлхэ шухала. Хаана эмхидхэлэй хүдэлмэри хайнаар ябуулагданаб, гээшэ ажахын хайн амжалта туй-лагдадаг гэжэ олон баримтанууд гэршэлнэ.

Мухаршэбэрэй, Бичурын айма-гууд нэгэн алли эрхэ байдалтай, хүршэ нотагууд юм. Тээд мухар-шэбэрэйхид үнгэрхэн жэлдэ абанан уялгаа болзорһоон урид үлүүлэн дүүргэе, тинхэдэ бичурынхид түсэ-бөө таһалдуулжа, ехэхэн гээгдэлдэ оронхой. Яахдаа эдэ хүршэ хоёр аймагууд хоёр тад ондоо үрэ дүн-тэйгөөр ажаллааб? Тайлбарилан хэлэхэдэ, Мухаршэбэрэй аймагай партиань организаци хүн зоноо хайнаар эмхидхэжэ, шэн габьяа-та ажалда зоригжуулжа шадаа. Харин Бичурын партиань органи-заци эмхидхэлэй хүдэлмэрине ху-ладууллан байха юм. Гансал энээн дээрэнэ боложо, эндэхид абанан уялгаа дүүргэггүй.

Уялга, шиндхэбэри абананайн-гаа үлүүлэр тэдэниие бэлүүлжэ шадаха хүнүүдые шэлэн оложо табяад, ажал хүдэлмэринь хойно-һоо шанга хиналта, эрилтэ хэхэ, олонитые тодорхой зорилгодо элс-үүлхэ шадабаринь саг үргэлжэ дээшлүүлжэ байха гэшэ эмхид-хэлэй хүдэлмэринин гол шухала эрилтэ мүн. Гэхэтэй хамта энэ эрилтэ үшөөл олон газарта дүүр-гэгдэнгүй. Илангаяа колхоз, сов-хозуудта бригада, фермые дааг-шадай, партиань эхин организаци-нуудай секретарьнарай тушаалад эмхидхэхы шадабаригүй хүнүүдэй табигдаһан ушар үзэгдэнэ. Тэдэ-ниие хайн хүтэлбэрлэгшдөөр, дайшалхы эмхидхэлшдээр нэлгэхэ гэшэ тон шухала. Даалгагдаһан даабарья дүүргэлггүй хүдэлмэри-лэгшдэе шадабаритай, дүршэлт-тэй хүнүүдээр нэлгэхэ ябадал тон зүб гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев Пле-нум дээрэ хэлэлхэн байна.

Олонитые хайнаар эмхидхэдэг, элсүүлгэ хүсэн боллогты гэжэ түрэл партианай, тэрэнэй ленинскэ ЦК өөрынгөө бүхы организаци-нуудые, бүхы коммунистуудые үшөө дахин урялна. Тингэбэл хү-дөө ажахыгаа саашадан дэбжээ-хэ талаар КПСС-эй XXI съездий табигдан асары ехэ түсэбье болзо-һоон урид дүүргэхэбди. Энэм-най коммунизмын түлөө тэмсэлдэ манай агууехэ илалта мүн болохо.

— Арбан табан жэлдэ таһалга-ряагүйгөөр мал ажал дээрэ хүдэл-хэн эрхим түрүү хонишонтоймнай хөөрэлдэжэ, ажал хүдэлмэритэйнь танилсыт,— гэжэ колхозой хүтэлб-рилэгшдэй дуралдахада, энэмнай наһажаал лэ хүн байгаа ёһотой гэ-жэ ханаандаа ороодхөө хэн. Тээд үнэндөө Жамса Бадмаевтай уулза-жа хөөрэлдэхэдэ, тэрэ хая гуша хүржэ ябаһан, тэбээр сагаан ша-райтай, тэгшэ хайхан бэетэй, ажал хүдэлмэридэ бэежэн, шамбай шираг хүн гэжэ сэхэ таахаар бай-ба.

Хуртага голой хоёр хажуугай хада гүбөө эгсэгшгыне наа, хабта-гай үргэн үбэр майладань үхэр мал адуулха, бэлшэхэдэ аятай зохид нотаг юм. Мүнөөшье эндэ Жамса Бадмаевтай даадаг отарын хонид байрлана. Тойроод бэлшээр, саб-шалангай үргэн газар дайда, хони-ной хохирой ообохой олон хараг-дана. Дүтэлжэ ошоходо хонидой байра, хашаа хорбонь яб таб бай-тар заһагдаһан, үбнэ, зелёнконь газаагаа суглуулагдана, сомогдо-һон байна.

Удэрэй 4 час багта отарада бид-энэй хүржэ ерэхэдэмнай нүхэр Бадмаев мори шаргаар хайхан хү-хэ үбнэ газаагаа асараад, буулга-жа байба. Энэ хонишонтой танил-сажа, ажал тухайнь хөөрэлдэбди. Зунай сагта, ногооной хагда-раагүйд, ара модон соогуур зөө-лэн набыша намаа хурьгада эдоу-лхын тулада сабшажа, сэл хүхэ-хэн зандан хатаажархөөд, мүн-өө шэнэ гаранаа заахан хурьгад

та эдоулхээр асарһыень ойлгобо-бди.

— Хурьгад зөрлэн намаа набша эдихэдэ ехэ дуратай юм. Намаа набшада хурьгадай бээдэ тунатай витамин гэшэнь элбэг бушу. Тим-мэээ зундаа ой модон соогуурхи набша намаа хурьяа абадагби,— гэжэ Жамса хөөрэнэ.

Мүнөө эндэх отарада сэл ногоо-хоноор хатаһан намаа набшатай хайхан үбнэн хэдэн шаргаар буул-гадаад, амьарханаа сомогдонхой. —Энэ үбнэн хурьгалха, хурьгал-һан хонидто эдоулхээр сомогдоо. Үнгэрхэн зунай хура бороон тэ-жээл бэлдэхэдэ тон ехэ наад ушаруулаа. Тинбшье үбэлжэлгэ-дөө хүсэд хүрэхэ тэжээлээ суглуу-жа абаабди. Хабар болотор үшөөл холо, тэрэнэе нарилжа гаргал-набди. Наратай дулаан үдэрнүүд-тэ, халхигүй, игаабари газарта хо-нидоо халганда бэлшээнэбди. Хо-нид бэлшэжэ ябахандаа дулаасадаг амитан гэшэ. Тинмэээ бэлшээр-иде ехэ юумэ оложо эдихэгүйшье Чанан, хурьгалха улы хонидые заа-тагүй хээрэ гаргадагбди,— гэжэ хо-нишон нүхэр Бадмаев хөөрэнэ.

Ингэжэ хөөрэлдөөр байтарнай хойто Нарин үбэрэй боорбор хүрэг хонидой хушууран буужа ябахая харагдаадхиба.

— Тээ тэрэ Долсон эгшэмни хо-нидоо буулгаба ха. Мүнөө тэдэнэе уһалаад, нэгэ бага амаруулһанай хүүлдэ үбнэ, зелёнко эдоулхэбди. Хурьгалха дүтэлхэн, мүн хурьгал-һан хониднай бэлшээридэ гарга-данагүй. Эндээ байлгадажа, үбнэ тэжээл элдэнэ. Нарай хурьгатай хо-нид дал соогоо тусхай таһалгада

байдаг. Тэдэнэртэ рационной ёһоор хайхан үбнэ, зелёнко, концентрат, минеральна тэжээл үгтэнэ,— гэжэ тэрэ бидэндэ ойлгуулба.

Шэнэ дулаан байшан гэртэ ороод, нам буужа хөөрэлдэхэдөө, эгээл 15 жэлэй саада тэрэ арба га-ран наһатайдаа артелиин мал адуу-лагшан болгыт гэжэ колхозой бри-гадирта Жамса Бадмаевтай хандаад, эжыһээ зүбшөөл абажа, малшан болоһынь мэдэбэбди. Хүүлээрн өөрөө малай гүүртэ даагшаар удаан саг соо хүдэлөө. Хайн дүр-бэн жэлэй туршада эгшэ Долсон, дүү Мария хоёртоёо хамта нэгэ отара эхэ хонидые даажа абаад, жэл бүри хайн амжалта туйлана.

Үнгэрхэн жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 128 хурьга абажа, айма-гай түрүү хонишондой тоодо ороо-хэн. Тэрэнэй урдахы 1958 ондо 100 эхэ хонинһоо 136 хурьга абажа, бү-рин бүтэн түлжүүлхэн юм. Эдэ ам-жалта имагтал хонидоо искус-ственна аргаар үржүүлгэ болжо, харууна, эдээлүүлгыне зоотехни-ческэ гуримай ёһоор хэдэг болжо туйлаа. Тингэжэ хонидой үүлтэр найжаруулха хэрэгтэ тон ехэ үр-гэ дүүргэнэ. 1959 ондо нүхэр Бадма-евтай отарын хонин бүриһөө 2,5 килограмм хайн шанартай ноһо хайшалжа, түсэбтэ даалгаварья оноо үлүүлэн дүүргэе юм.

Ингэжэ Закаменай аймагай Ста-линой нэрэмжтэ колхозой хони-шон Жамса Бадмаев эгшэ дүүнэр-гээ хамта партингаа ЦК-гэй Пле-нумэй тогтоожы бэлүүлгэдэ ха-баадсалсаа эхилэе.

Д. Аюшеев, манай корр.

Ёнхорой хонишондой харюу

Хүдөө ажахые улам саашадань хүгжөөхэ зорилгоор түрэл Комму-нистическэ партингаа ходоодо гаргадаг анхарал оролдогдоо хар-юу болгон Сэлэнгын «Эрдэм» кол-хозой хонишон малаа үбэл-жүүлхэ, түл абаха, тэдэниие түл-жүүлхэ хэрэгтэ түрүүшынгээ ам-жалтануудые туйлана.

Артелиин малшадай дунда үргэ-нөөр дэлгэрхэн социалисти-ческэ мурьсөөндэ Б. Г. Раднаев, А. Д. Аюров гэгшэдэй хүтэлбэр-илдэг Ёнхорой 3-дахы комплексно бригадын хонишон түрүү хуури эзэлнэ. Тус бригадын отарануу-даар 10 мянга гаран хонин гарза хоролтоггүйгөөр үбэлжэе байнхай.

Үнгэрхэн декабрь харын турша соо, январин түрүүшын үдэрнүүд-тэ энэ бригадада 1200 гаран эртын хурьган абада, тобир тарганаар түлжүүлэгдэнэ.

Бригадын суута хонишон Сергей Хандуевтай даадаг Улаан Шугын эхэ хонидой отарынхид ажал хүд-лэмээрээе шалгарна. Нёдондо энэ отарын хонишон 100 хонин бү-риһөө 107 хурьга абажа түлжүүлэе юм. Мүнөө тус отара дээрэ 315 хурьган абтанхай. Отарын залуу хурьгашад Жигмыт Гармаева, Цы-бикханда Сондуева, Дулмажап Цы-ренжапова гэгшэд тус тустая 100-гаад гаран хурьга абаад, ко-шарно-базова аргаар түлжүүлжэ байна. Зун, намарай үедэ хайса таргалуулагдана хурьгалха хонид мүнөө тарган зандаа. Хурьгал-һан хонидые зүбөөр, хайнаар харуу-һалхын тула эндэхид горьтой орол-догдо гаргана. Мүн хурьгалха бо-лолон хонидые аминдан илгажа, зоотехническэ заабарин ёһоор та-бигдаһан рационсоор эдээлүүлнэ. Хонидын буйлуулагдана үбнэ тэ-жээл эдихынгээ хажуугаар бүлээн улаар хангагдана.

Пленумэй шиндхэбэрээр зориг-жон энэ отарынхид байгша ондо 100 хонин бүриһөө 120 хурьга абахабди гэжэ мэдүүлэе. Энэ уял-гана нэрэтэй солотойгоор дүүргэ-хын тула ерэхэ зундаа 250 хони хэнзэлүүлхээр хараалба.

Хүшэ хайнтай хонидын хурь-галһанайгаа үүлдээр 20-бод сүүд-хэ үнгэрхэнэй удаа ороондо оруу-лагдаха юм. Мүнөө эндэ 100-гаад хонин май харын үүлдээр хэнзэл-хээр үржүүлэгдэнхэй.

— Манай отарын хонишон комму-нистическэ ажалай коллективэй хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын тула мүнөө эршэмтэйгээр ажал-лана. Дээшлүүлэгдэн уялгаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа, дүй дүршлөө ажалдаа хандуулхабди,— гэжэ отарые даагша нүхэр Хан-дуев хөөрэнэ.

С. Шарпов, Ёнхорой культбазые даагша.

Хонишон басаганай хүсэл

Сэлгээ сагаан Чесана нотагһаа зүүлжэ үгсэжэ ошоходо, захаягүй уужам тала дайлаар олон мянган адууна мал үдхэжэ байһан «Ком-мунизм» колхозой олон гүүртэ, фермэ, отара, бригаданууд байдаг.

Арба—хорин жэлдэ колхозойн-гоо мал хаража, хүдэлмэрин дүрэ, шадабери олоһон ажалша бэрхэ хүнүүд, мүн эдир наһанай эршэ зориг, хаба шадал мэдүүлэн хүдэлдэг комсомол хүбүүд, баса-гадыне эндэ олон. Тэдэнэй дунда ха хоёрхон жэлэй туршада хонин ажалда хүдэлжэ байһан комсомол басаган Роза Намжиловагай нэрье дурдангүй үнгэржэ болошогүй.

Нүхэр Намжилова зунай шанга халуунда, үбэлэй шэмээрүүн хүй-тэндэ хонидоо ханалгатай хайнаар адуулжа, харууналжа, түхэрэн жэлдэе тобир тарган байлгахын тула зоримгой, эсээс сусаһагүйгөөр ажалладаг залуушуулай нэгэн юм. Үнгэрсөгшэ жэлдэ Роза басаган оролдогто ажалай ашаар өөрынгөө отарын зуун эхэ хонин бүриһөө 109 хурьга абажа, бүт-ынь бүрин бүтэнөөр түлжүүлэе хэн.

Долоон жэлэй хоёрдохи жэлые бүри ехэ амжалтатайгаар дүүргэ-хын түлөө социалистическэ мурь-сөөндэ оролсоод, Роза Намжило-ва мүнөө зуун эхэ хонин бүриин 120-һоо үсөөн бэшэ хурьга абажа түлжүүлхээр шиндэнхэй. Эндэх хонишон түрөөдүй хони-доо саһа багатай тарьяалан, саб-шалангай хуурида адуулаад, үдэр-төө 2 дахин уһална, үбнэ, голоосо горьтойгоор эдоулжэ, даһна, мо-ноной шэлбүүнэ үгэлсэнэ. Мүн хурьгалха дүтэлхэн хонидоо илга-жа, тусгаар харууһалганда, тэ-жээлдэ байлгана.

Комсомол басаган Роза ажалша бэрхэ хонишон гэжэ магтууһаһаа гадна, мүн уранһайханай бүлгэм-дэ эдэхитэйгээр хабадалсан, кол-хозойнгоо клубай сценэ дээрэнэе ирагуу хонгөө хоолойгоор элдэ-дуу дуулжа, айл зоноо баясуул-даг юм.

Хори. Д. Николаев.

Подолшин малшадта Ярослав Чижэй эльгээһэн бэшэ

ХМЕЛЬНИЦКИЙ, январин 11. (ТАСС). Подолшин малшадта Ярослав Чижэй эльгээһэн бэшгыне «Радянске Подилля» гэжэ област-ной газетэ толилоо. КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй шиндхэ-бэринүүдые болзорһоон урид дүүргэхын түлөө мурьсөө үргэнөөр дэлгэрүүлхынь урялна, Подоль-ско комхознигуудта ороной солото гахайшан хандаһан байна.

Ехэ амжалта «яагаад» туйлажа болохо байһан тухай Ярослав Чиж Подольско малшадта эльгээһэн өөрынгөө бэшгэ соо дурдаха зуу-раа, гахайнуудые олоорн сугтань байлгжа эдээлүүлдэг дүршэл тухайгаа, гахайнуудай тэжээлэй ра-цион тухай дэлгэрэнгүйгээр хөөр-хэн байна. Түгэхэлдөө тэрэ ингэ-жэ бэшэнэ:

«Хүндэтэ хүршэнэр, орденото По-

долоин гахайшад! Таанадай нилээд олонтой манай фермэдэ ерэхэдэе, тэндэ онсо тусгаар юумэ үгы гэжэ хараһан байха. Харин гахайнуу-дые ая соонь, тон юрын янзаар эдээлүүлжэ, ажалаа хүнгэлхэхэ-еһэ гадна, колхоз болон гүрэндэ ехэ ашаг үгэдэг болоһон байнаб-ди... Партиин даалгаварине бидэ-нэр дүүргэжэ шадахабди. Имаг-тал шэнэ эрхэ байдалда, шэнэ ар-гаар хүдэлдэг болохо шухала. Са-гаа хаянгүйгөөр, гахайнуудые олоорн суг байлгжа, ая соонь эдээлүүлдэг, үнэ багатай тэжээ-лээр шахадаг болохыгтай, мяха элбэгээр абаха, өөрын үные хим-даруулаха шэнэ арга боломжонуу-дые элрхэйлхыгтай, хаяннар, таанадые урялнаб».

Социалистическэ Ажалай Герой Ярослав Чижэй бэшгыне област-нин колхознигууд ехэ хонирхол-тойгоор угтаа.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ

Эрхүүгэй гидроэлектростанцие калтатайгаар бариха, хүсэдөөр ажаллада үгэхэнэйнь түлөө Ан-мүрэн дээрэ Эрхүүгэй гидро-электростанци барилгада онсо гэдэриин 349 хүдэлмэришэд, инженер, техник болон алба хаа-гыне СССР-эй орденууд болон шльнуудаар СССР-эй Верховно советэй Президиум шагнаа.

«Гидроэнергомонтаж» гэжэ стын слесарь-хабаргагша Е. Н. Шинин, хүдэлмэришдэй брига-д Н. М. Барова, арматурщику-бригадир П. А. Деменчук, гидроэлектромонтаж» трестын электроабсаргагшад бригадир М. Ждан, экскаваторай маши-н А. К. Кириштейн, гидроэлек-тростанциин байшан барилгын уп-леннинг начальни Т. Ф. Лепен-ь, автотранной машинист В. А. Гвинцева, шофер В. П. Полби-н, шофер К. И. Середкин, бетон

шудхагша М. Я. Сергачева, экска-ваторай машинист Н. Н. Сизых, Эрхүүгэй ГЭС барилгын управле-нин начальнигай орлогшо И. Т. Смертев, Эрхүүгэй ГЭС-эй проек-тын главна инженер Г. К. Суханов, барилгын участогай начальни Л. Т. Тарасенко, электроабсар-гагшад бригадир А. Г. Ткач гэг-шэд Ленинэй орденуор шагнагдаа.

Ажалай Улаан тугай орденуор 38 хүн, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орде-нуор—86, «Ажалай габьяагай тү-лөө» медалаяр—109, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медалаяр—101 хүн шагнагдаһан байна.

ТҮРЭГ МОСКВАННАЙ. ТАСС-эй фотохронико.

Областной партийной эдабхитэдэй суглаан

КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй шийдхэбэриие амжалтатыйгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэе!

КПСС-эй областной комитедэй нэгэдэхи секретарь А. У. ХАХАЛОВАЙ элидхэл

«КПСС-эй ЦК-гэй декабриин (1959 оной) Пленумэй дүн тухай, областной партийной организациин зорилго тухай» асуудалаар областной партийной эдабхитэдэй суглаан хаяжан болоһон байна. КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. ХАХАЛОВ эдэбхитэдэй суглаан дээр элидхэл хээ.

Совет арад Пленумэй шийдхэбэринүүдэ, нүхэр П. С. Хрущевой хэлэһэн үгыг угаа хаянгар хүдэлэн абаха зуураа, эдэ шийдхэбэринүүд арад зоной байра байдалыг саашадань найжаруулха хэрэгтэ манай партиин анхарал хандуулдаг шээ гэршэ мүн гэжэ сэгнэһэн байна. «Хүдөө ажахыг саашадань хүгжөөх тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй баталан абанан шийдхэбэриинэ бэелүүлбэл, манай орон дотор коммунизмын материално-техническэ үндэс нуури табила зорилгыг бэелүүлхэ хэрэгтэ шээ ехэ нэри боложо үгэхэ байна.

Оронойгоо бүхы ажалшадтал адли республикынэй арад зон партиин XXI съездын, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумүүдэй шийдхэбэринүүдэ бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ, промышленность, хүдөө ажахы, культура хүгжөөлгэдэ 1959 ондо зарим тэдэ амжалта туйлаба. 1958 онтой сасуулбал, үнгэрэгшэ жэлдэ промышленна продукция 9 процентээр дээшлээ. Промышленна продукция гаргаха жэлэй түсэб 104 процент дүүргэдээ, түсэбөө галуур 112,8 миллион хүтэригөө дээшэ продукция бүтээгдэһэн байна.

Колхозууд болон совхозууд үнгэрэгшэ жэлэй туршада орошоо таряанай, хүдөө ажахын бусадшыг ургамалнуудай найн ургаса хурааба. Тингэжэ 1958 онойхитой сасуулбал орошоо таряан 1,9 дахин, хартаабаха—2,2 дахин, овоцш—1,8 дахин, сахарай свёкло—1,8 дахин эхээр абтаа.

Гүрэндэ 6,5 миллион пүүд орошоо таряан, тэрэ тоодо түсэбөө галуур 3 миллион гаран пүүд орошоо таряан худалдагдаба. Овоцш, хартааба худалдаха түсэб мүн лэ дүүргэгдээ. Малдаа хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ зорилго урда жэлэйхид орходоо үнгэрэгшэ жэлдэ нилээд найнаар шийдхэгдэжэ, адуу мал бүдүүн, шэмэтэй, концентрированэй тэжээлээр хангагдаа. Адуу малаа шэмэтэй тэжээлээр хангаха хэрэгтэ кукуруза шийдхэхы үүргэ дүүргэһэн байна. Колхозуудта үнэн: бүрэдэ дунда зэргээр 6,5 тонно, совхозуудта—10,6 тонно силос түрүүшынхөө дарагдаа.

1959 ондо малай продукт нэгэ бага эхээр абтаа, тингэжэ гүрэндэ мяха, нү, үндэгэ худалдаха түсэбөө республикынэй болзорһоонь урид дүүргэб. Энээнэй ашаар түсэбөө галуур 6214 тонно мяхан, 2586 тонно нүн, 842 мянган үндэгэн худалдагдаа.

Гүрэндэ нооно худалдаха түсэб 84 процент дутуугаар дүүргэгдээ, тингэжэ 362 тонно шахуу ноохон гүрэндэ дутуугаар тушаагдаа. Колхозууд, совхозууд 1953 ондо тушааландаа орходоо үнгэрэгшэ жэлдэ мяха хоёр дахин, нү—2,5 дахин, нооно—3 дахин, үндэгэ—2,5 дахин эхээр гүрэндэ тушаагаа. Энэ үе соо нитын ажахидахи хонид 62 процентээр, үнээд—1,2 процентээр, гахай—40 процентээр олошооро.

Экономическа талаараа нүла, ехэ газартай колхозуудай нуурида үнгэрэгшэ жэлдэ 9 шэнэ совхоз эмхидхэгдэһэн байна. Тингэжэ хүдөө ажахын элдүүрин газар зүбөөр ашаглагдаха, мал ажалай, газар таряалангай продукци, эхээр, химдаар абаха арга боломжо бии болгогдобо.

Колхозууд, совхозуудта хүдэлмэрилгэшэ шэлэн олохо, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри зарим тэдэ найжараа, мүнөө үелдэ колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй, совхозуудай директорнуудэй хайаһаа олохиһын дунда, тусхай дээдэ эрдэмтэй болонхой.

Колхозууд, совхозуудай үнгэрэгшэ жэлдэ бүтээһэн ажалай дүнгэй зарим найн талан имэ байна. Хүдөө ажахынгаа арга боломжо бүри найнаар хэрэглээ наамгай, үгшэ ехэ амжалта туйлагдаха байгаа гэжэ элидхэлхэ хэлбэ. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада республика доторнай бүхэдөө 100 эхэ хонин бүриһөө 73 хурьган абтаһан, хонин бүриһөө оройдоол 2,5 килограмм ноохон хайшалагдаһан байна. Энэ хадаа тон муу дүн гэшэ.

Социалистическэ Ажалай Герой хонинһын нүхэр Доржиева отарынгаа 100 эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга абһан, хонин бүриһөө 4 килограмм нооно хайшалһан байна. Энэ эхээр суута хонинһон Иван Малашенкин жэшээгээр эхэ хонин,

түлгэнүүдэ сугтань харууналжа, хоёр жэлэй турша соо 100 эхэ хонин бүриһөө 325 хурьга абаха уялга абаа. Доржиевагэй хүдэлдэг «Эрдэм» совхоз үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 106 хурьга абаһан, хонин бүриһөө 2,4 килограмм нооно хайшалһан байна, тингэжэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьгаһаа үсөөнөө абһан хониншодой нэгэшы бригада совхоздо үгы юм. Социалистическэ Ажалай Герой Борьбегой совхозой хониншод нүхэр Дабас 100 эхэ хонин бүриһөө 126 хурьга абаа, харин тингэжэ совхоз бүхэдөө 100 эхэ хонин бүриһөө оройдоол 70 хурьга, Зэдын аймаг 100 эхэ хонин бүриһөө оройдоол 46 хурьга абаһан байна. Тингэжэ ноохон бүри багаар абтаа.

Мүн лэ тэндэхи Зэдын аймагай нүхэр Мурхоновой хүтэлбэрилдэг Сталиной нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ 3216 центнер мяха абажа, урдахи жэлэйхидэ орходоо мяха абалгыг 34 процентээр дээшлүүлһэн байна, тингэжэ аймаг бүхэдөө мяха абалгыг оройдоол 15 процентээр дээшлүүлээ.

Нүхэр Юмсуновой директорээр хүдэлдэг Бичурын совхоз малыг найнаар бэлшээн таргалуулаһанай, гахайнуудыг олоор шаханай ашаар жэлэй турша соо мяха абажа худалдалгыг 1,5 дахин дээшлүүлээ, мал бэлшээн таргалуулагдаха толгой бүриин дунда зэргин шэгнүүрыг 700 граммдар нэмээгээ.

Совхоз 4771 центнер тарган мяха гүрэндэ тушаагаа. Хонидын дунда зэргээр 45 килограмм, гахайдын—84 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагдаа. Тингэжэ зуура Бичурын аймагай бүхы колхозууд мяха абалгыг оройдоол 1 процентээр дээшлүүлжэ, гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө дүүргэгшэ, худалдагдаһан малайн динлэнхын хүнгэн шэгнүүртэйгээр, туранхайгаар тушаагдаа.

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой наалишан нүхэр Дашнева даажа абһан үнэн бүриһөө 3856 килограмм нү наагаа, харин тингэжэ Баргажанай аймагай колхозууд (хушан Филээрээ) бүхэдөө үнэн бүриһөө оройдоол 1164 килограмм нү нааһан байна.

Манда хэрэглэгдэгшэ хэды ехэ арга боломжын бии байһыг, энэ арга боломжын ямар муугаар хэрэглэгдэжэ байһыг дээрэ харуулагдаһан бүхы жэшээнүүд үшөө дахин гэршэлжэ үгэнэ.

Адуу малай тоо толгойго олошооруулаха, мал ажалай продукт эхээр абаха уялга республикынэй дүүргэгшэ байһыг найшамаар бэшэ байна. Нютагуудтахи партиинна, советскэ организацинууд, партиин областной комитет, республикын Министруудэй Совет, Хүдөө ажахын министрство абһан уялгаа дүүргэхын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри найнаар табижа шаддагшэ байна, энэинээ боложо, мяха абаха уялгаа республикынэй оройдоол 66 процент, гүрэндэ тушааха уялгаа—70 процент, нү абалгаа—70 процент, гүрэндэ тушаалгаа—78 процент, нооно абаха уялгаа—78 процент, гүрэндэ тушаалгаа—82 процент дүүргэһэн байна. Урдаа табилан зорилгоо бэелүүлхын тула эмхидхэлэй-ажахын бүхы жэмжээнүүдэ бодото дээрнэй колхоз, совхоз бүхэнэй, аймаг бүхэнэй оролдосотойгоор хараалдаж, энэ ариуу найхан хэрэгшэ шийдхэхын тула олонитэ колхозинуудыг, совхозой хүдэлмэрилгэшэдыг элсүүлээд байгаа наа, абһан уялгануудтай гансагы дүүргэгдэхэ бэшэ, харин үлүүлэн дүүргэгдэхэ байгаа гэжэ түрүү колхозууд, совхозуудай, үйлдэбэрин түрүүлгшэ дүй дүршэл, ажалай амжалта гэршэлэн харуулаа.

Нүхэдүүд! Үйлдэбэриинэ, зүбөөр эмхидхэнэй, бии байһан арга боломжоо бүри найнаар ашаглаһанай, наукин туйлагыг, түрүү дүй дүршэлыг үргэнөөр хэрэглэһэнэй ашаар газар таряалан, мал ажал эрхим найнаар эрхилдэгдэжэ байна гэжэ түрүү ажахынүүдэй, хүдөө ажахын түрүүлгшэ дүй дүршэл гэршэлэн харуулаа. Энээн тухайда ЦК-гэй Пленум, Н. С. Хрущев заһан байна.

Үнэндэ манай олохон колхоз, совхозууд газараа хайша хэрэгээр ашаглана. 308 мянганһаа дээшэ гектар шэнэ газартай ашагалагдаһанай нүүлээр хахалагдажа байһан 105 мянган гектар газар боро газар, бэлшэри болгодон орхиндоһон байна, тэрэ тоодо нүүлэй хоёр жэлэй туршада 16 мянган гектар хахалагдажа байһан газар элдүүлгэхээ болишоо. Энэ ушарыг зоон гэжэ тайлбарилтай. Шэнэ газар тон удаанаар ашагладһан, илангаяа ой модотой, нөөг бургангай газар ашагладһангүй. Таряалангай талмай элдүүлгэ туйлаһанай, юуб гэхэдэ, манай

дунлэнхи колхоз, совхозуудта ехэ гаргаша гаргадһан, продукциин өөрын үнэ ехэ байна. Энэ жэлдэ бүхы колхоз, совхозуудтахи үйлдэбэрин устакот бүхэниг ажахын тоосоондо оруулаха шухала.

Ажалай нормо, түлөөнэй гурим зүбөөр зохёохо гэшэ продуктин өөрын үнэ химдаруулаха хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлдэг юм. Н. С. Хрущев энэ асуудалда онсо анхарал хандуулаһан байна.

ЦК-гэй Пленум хүдөө ажахыг хүгжөөх зорилгыг тодорхойлохо зуураа, мал ажалай, таряан ажалай продукциин 1960 ондо бүри эхээр абажа, гүрэндэ худалдахын, долоон жэлэй даалгариин болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ туйлаһан дүнгөө хараада абажа, арга боломжоо анхаралтайгаар хаража үзэхыг хүдөө ажахын хүдэлмэрилгэшэдыг уялһан байна. Энэ уржа халуунаар дэмжэгдэнэ.

Арга боломжоо, хүдэлмэрилгэшэдэйг дүй дүршэлыг, үнгэрэгшэ партиинна конференцинууд дээрэ аймагуудай оруулаһан дуралдануудыг хараада абажа, КПСС-эй обкомой бюро эдэбхитэдэй шүбшэн хэлсэлгэдэ нимэ дуралдануудыг табижа гэжэ тоолоно.

1960 ондо— долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ колхозууд, совхозуудта мяха абалгыг үнгэрэгшэ жэлэйхид орходоо 1,5 дахин дээшлүүлхэ, тингэжэ гүрэндэ 45—50 мянган тонно мяха худалдуулаха, тэрэ тоодо колхозууд, совхозуудар 40—45 мянган тонно мяха худалдуулаха гэжэ гү, түсэбөө галуур 12 мянган тонно мяха худалдуулаха. Нү абалгыг 30 процентээр дээшлүүлжэ, гүрэндэ 85 мянган тонноһоо бага бэшэ нү худалдаха, тэрэ тоодо колхозууд, совхозуудар 82 мянган тонно гэхэ гү, түсэбөө галуур 20 мянган тонно нү худалдуулаха.

5 мянган тонно хүрэтэр нооно абажа гүрэндэ тушааха, тингэжэ үнгэрэгшэ жэлэйхид орходо нооно абалгыг 30 процентээр дээшлүүлхэ. Колхозууд, совхозуудай эбэрт бодо малай тоо толгойго 10—12 процентгээ бага бэшээр, тэрэ тоодо үнээдыг 15—17 процентээр, хонидыг 20 процентээр олошооруулажа, 1961 ондо 1 миллион 600 мянган толгой болгохо. 100 мянганһаа үсөөн бэшэ гахай, 1 миллион шүбуу тэжээжэ, гүрэндэ тушааха. 1960 ондо 60 мянган гектараа бага бэшэ шэнэ газар ашаглаха, урдан ашаглагдаһан шэнэ газарыг, мүн хахалагдаад орхиндоһон элдүүрин газартай талмайг үргэдхэнэй ашаар эртын орооһоо ургамалнуудыг 100 мянган гектараар гэхэ гү, али 1959 онойхидо орходоо 17 процентээр эхээр тариха, тэрэ тоодо кукурузын талмайг 40 мянган гектар хүрэтэр, силос тарагдадаг бүхы ургамалнуудай талмайг 60 мянган гектар хүрэтэр үргэдхэхэ.

Мал ажал хүгжөөх, мяха, нү, нооно, газар таряалангай продукт абалгыг дээшлүүлхэ тушаа дээрэ заагдһан тоо баримтанууд манай арга боломжыг үшөө хүсэд тодорхойлногүй. Хэрбээ найнаар үлдөөл бэйгаа наамгай, эдэ бүхы даалгари нилээд үлүүлэн дүүргэгдэхэ байна.

Эдэ уялгануудаа 1960 ондо дүүргэхын тула ямар хэмжээнүүдыг бодото дээрнэй бэелүүлхэ шухала гэшэб.

Газар таряалангай, элбэг тэжээл бэлдэхэлгын талаар: 1. Бүхы колхоз, совхозуудта газарай элдүүлгшэ эрид, найжаруулаха шухала, хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдыг үнгэрэгшэ болзор болон шанарыг наринаар хинан шалгаха, таряалангай талмай элдүүлгшын гуримыг дахин хаража үзэхэ, ургаса багаар үгэдэг ургамалнуудай орондо баян ургаса үгэдэг ургамалнуудыг тариха.

2. Тогтууртай найн ургаса хуряан абахын тула хойшлуулашагүй хоёр зорилго бэелүүлхэ шухала: нэгэдэхээр, бог буртаг үбэнэтэй эрид шууд тэмсэхэ, колхоз, совхозуудай таряалангай талмайда бог буртаг үбны ойрын сагта үгы хээжэ; хоёрдохөөр, нотагай үтэгжүүлгшүүдэдыг үгээр хэрэглэхэ, хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай ургаса дээшлүүлхын тула наг шэбхэ эхээр хэрэглэхэ, энэ үнэтэ тэжээлыг колхоз, совхозуудай саг үргэлжэ суглуулха абадал туйлаха.

3. Тэжээл эхээр бэлдэхын тула кукуруза ехэ удаханартай байна. Кукуруза бүхы областынуудта, мүн манай республикада найнаар ургала. Олон жэл удаагаар гүрэнэй хүзүүн дээрэ нуужа нураһан хүнүүдтэ, шэнэ юумыг дэмжэдэггүй-

шүүлдэ кукуруза шанга сохилто болоһон байна. Энэ ургамалыг тоодоггүй, кукуруза элдүүлгшэ агротехническэ хазгайгуудгаг хүнүүдтэй бидэнэр саашадашы тэмсэхэ ёһотойбди.

Олон жэлэй ургамалнуудыг, илангаяа бобово ургамалнуудыг зеленкын орондо тариха гэшэ угаа шухала байна. Энэ жэлдэ овоцш, хартаабаха эхээр тариха, республика хүсэд хангаха зэрэгтэйбди. Энэ талаар мэргэжүүлэгшэн ажахытай Иволгын, Заиграйн аймагуудай хоёр совхоз ехэ ажал хээжэ зэрэгтэй.

4. Хэрэг ажалай найнаар табигдангай ашаар лэ хабарай таригдаа бэлдэхэлгэ амжалтатыйгаар хэгдэхэ байна, гэбшыг олонхи колхоз, совхозуудай байдал тон хангалтагүй байнаар. Гэхэ зуура 2,5—3 хараһаа хабарай тариха эхилхэ байна. Техническэ заһабарилха, үрлэ шанаржуулаха, тэрэниин найн сортын үрлөөр хэлгэхэ ажал тэсэхгүй удаанаар бэелүүлгдэнэ. Наг шэбхэ, мүн нютагай бусадшы үтэгжүүлгшүүдэ суглуулжа, шэ-

рэхэ ажал хаанашы найнаар хидхэгдэггүй байнаар. Сабшалангай ажахыда зохио анхарал хандуулаһан, динлэнхи колхоз, совхоз сабшалангыг зүндөө орхи бага үбнэ гүнэ. Газар таряалай элдүүлгшыг найжаруулаһан ажахын ургамалнуудай сые дээшлүүлхэ тушаа Пленумэй тогтоол дотор заагдотто хэмжээнүүдыг бэелүүлжэ манай үдэр бүриин дайшалгы программа болоһотой гэжэ элидхэлхэ заагаа.

Манай партиин Централь митедыг нягтаар тойрон жа манай областной партийной нияци түбэг бэрхэшээлүүд гэгтэ бэшэ дабан гараһан түбэг бэрхэшээлүүдэ гархадаа бүри батагдажа, дайшалгы хүсэтэй болодог Бурядай партиин организацида табигдаһан зорилго дүүргэхэ байха гэжэ лем Центральна Комитедыг сувга хабаадашадай үмэнзһөө на хыгэ зүбшөөрэй.

100 эхэ хонин бүриһөө 175 хурьган абтаха

Мухаршэбэрэй аймагай „Эрдэм“ совхозой хониншон, Социалистическэ Ажалай Герой. КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумдэ хабаадаһан нүхэр ДОРЖИЕВАГАЙ үгэһөө

Би юрын хониншон, түрэл партиингаа Центральна Комитедэй Пленумдэ хабаадаха золтой байгаа. Намда нимэ зол хүргэһэндэ аймагтар эхээр бансажа, урмашажа байһанаа, саашадаа, бүри найнаар хүдэлхэ байһанаа мэдүүлнөө.

ЦК-гэй декабриин Пленумдэ нам шэнги юрын ажалшад, хүдөө ажахын түрүүшүүд олоор хабаадалса. Эндэ Ставрополин хизарай түрүү хониншон нүхэр Малашенко гэршэтэй уулзажа, тэрэнэй хүдэлмэрин дүй дүршэлтэй танилсаһан, оронойнгоо түрүү хониншодой ажал тухай нилээд юумэ ойлогһон байһанб.

Хараһан үзэһэнөө, КПСС-эй ЦК-гэй Пленум дээрэ малшадай урда табигдаһан зорилгонууд тухай совхозойнгоо отделиенин хониншод хөөрөгшэ, тэдэниин жэл бүри 100 эхэ хонин бүриһөө 125—130-һаа үсөөн бэшэ хурьга абажа байхыг уялһан байгаа.

Мүнөө үелдэ манай түрэл орон дотор агууехэ долоон жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө олонитын тэмсэл үргэнөөр дэлгэржэ байхай. Энэ тэмсэлдэ областнуудай, хизарнуудай ажалшад бүгдөөрөө ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна. Зарим түрүү наалишад үнэн бүриһөө 5—8 мянган литр нү нааһан байна шүбуу. Тингэжэ оройнмай түрүү гахайшан нүхэр Чиж жэлэй 11 харын туршада 560 центнер гахайн мяха гүрэндөө тушаалһан байха юм. Иймэ түрүү жэшээнүүд барагдашагүй олон. Орон доторнай социалистическэ мурсынэй үргэнөөр дэлгэржэ байхалда, би долоон жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй туршада—1959—1960 онуудта 100 эхэ хонин бүриһөө 325 хурьга абахаар уялга абһанхай. Үнгэр-

гэнэ 1959 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 175 хурьга абаха Мүн нооно эхээр абаха арга Хэрбээ 1959 ондо хонин бүриһөө 4,8 килограмм нооно хайш байбал, байгша ондо хонин һөө 5 килограммһаа доошо нооно хайшалха зорилго табигдаһан абһан уялгаа бодото бэелүүлхэ арга боломжонууд эрлэн бии. Үбэлжэлгэ үбнэ элбэгтэйгээр үнгэржэ байна. Отарынхид өһөдынгөө хүсөө центнер найн шанартай үбнэ зеленкэ бэлдэхэ абаа нэн. Нү хурьгад олоор абһана, январь рада 120 хонин хурьгаала. Февраль харын дүүрэтэр үшөө 250 та хурьгаала юм. Түл абалга тэ хурьга үнгэржэ байна.

Бидэнэр өһөдөө хонидо ивевна аргаар үржүүлнэбди, гэбшыг дутагдалнууд бии. Каротараһаа 20 километр болохот хозой центрһээ үрээс асархадэ һалдуулаха, дутааха ушар дэнэ. Тингэжэ хонидой оролдэ отарануудта үрээс зөөжэ тусхай хүнгэн машинатай бэрхэшээл гэгэн эрилтэ табинаб. Мүн отарнай хажууханаар татагдаһан рын диннээ утаһа татажа, отарнай байрануудта зайн гал хабал, илангаяа хонидой хурьга байха үелдэ ехэ найн байгаа. Манай болон бусад 3—4 отардай дүтэ шадар худагууд малай дээрэ үшөө машинаа зөөжэ хонидоо уһалнабди. Эг бэрхэшээлтэй, ажалай гаргашыг байна. Тингэжэ отарануудтай шадар худал малтуулаха шухала. Эдэ дутагдалнуудыг суулаха тушаа Хүдөө ажахын министрство, совхозой дирекци жээ абаха ёһотой.

Долоон жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэе

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлгшэ, Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр ЦЫДЕНОВЭЙ үгэһөө

Бурят арадай Россин гүрэнгэй найн дураараа нэгэдхэлэр 300 жэлэй ойн барай бэлдэхэлэй үелдэ манай колхозинууд 1959 оной туршада 4 мянган центнер мяха, 1 миллион 200 мянган литр нү, 900 центнер нооно гүрэндөө худалдаха социалистическэ уялга абһан байгаа. Энэ абһан уялгангай республикын гасэтэнүүдтэ толилогдоо нэн. Теэд колхознай үгэрлэн жэлдэ 4301 центнер мяха, 911 центнер нооно гүрэндөө худалдажа, абһан уялга дүүргэе. Нүвөөр абһан уялга дүүргэшыгүгү наа, урда жэлэйхид орходоо 1400 центнерээр эхээр тушаагдаа.

1960 ондо манай колхоз хамта 5400 центнер мяха тушаажа, 1958 онойхидо орходоо 2 дахин ехэ болгохо; 1,6 дахин ехэ нооно абажа, долоон жэлэйнгээ түсэбтэ 1961 ондо дүүргэхэ; нү наалга 1,7 дахин дээшлүүлжэ, түсэбөө 1963 ондо бэелүүлхэ гэһэн уялга абһанай. Бидэнэр өөрынгөө арга боломжонуудыг тооложо үзөөд, нимэ уялга абһан байналди. Урдань эбэртэ бодо малаа 3—4 наһатай болоходонь гүрэндөө тушаажа, үлүү гаргаша гаргадаг, мяханай-

Областной партийна эдэбхитэдэй суглаан

КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй шиидхэбэриие амжалтатайгаар бээлүүлхын түлөө тэмсэе!

***

Ниитын малые элбэг тэжээлээр хангаха шухала

КПСС-эй Түмхэнэй айкомой секретарь нүхэр ИВАНОВОЙ үгэһөө

Манай аймагай ажалшад долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ хүдөө ажыхага улам хүгжөөхэ талаар...

ком, Министрүүдэй Совет шиндхэбэл хайн байгаа. Мүн манай аймагта ургамал...

Орооно тарянай болон тэжээлэй ургамалнуудай ургасые дээшлүүлхын тула колхоз бүхэндэ...

Манай аймагай ажалшад доторойнгоо арга боломжонудые тоолохо үзээд, 1960 ондо мяха абал...

Нёдондойхиноо 3 дахин ехэ гахайн мяха абахабди

Бичурын хониной совхозой директор нүхэр ЮМСУНОВАЙ үгэһөө

Үнгэрэгшэ жэлэй эхээр манай совхозой ажалшад долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ урдынхиаа хоёр дахин ехэ мяха абаха гэжэ бээ...

хай шахан таргалуулжа, хамта 470 центнер мяха гүрэндэ тушаалан байгаа. Энэ жэлдэ 1500 гахай шахан таргалуулжа, хамта 1200—1300 центнерлээ бага бэш гахайн мяха тушааха уялга абаад байнхай.

Тийхэдэ мяханай өөрын үнэ сэнгые доошолуулхын түлөө ехэ оролдолог гаргагдана. Гэбшэе гахайн, хониной, хүрэээй мяханай сэн үшөөл дээгүүр байһаар. 1959 ондо 1 центнер хүрэээй мяхан 380—390 түхэриг, хониной мяхан—300 түхэриг, гахайн мяхан—700 түхэриг сэнтэйгээр абтаа. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, тэжээлэй ургамалнуудай хуряалгын хүдэлмэри эхэнхилдэ гэр хүсөөр хэгдэжэ, малай тэжээлэй үнэ сэн ехэтэйгээр бэлдэжэ абтаһан байгаа. Жэшээлхэдэ, манай совхозой хоёрдохи бригадда 1 центнер шэниисын 17,5 түхэриг сэнтэй байхалда, центнер зеленко 21 түхэриг сэнтэйгээр абтаа. Тиймэ дээрэһээ тэжээлэй ургамалнуудай хуряалгыг оньхожоруулжа шухала болоно. Энээн тушаа республикын Хүдөө ажыхын министерство хэмжээ абаха ёһотой.

Абаһан уялгамнай дүүргэгдэхэ

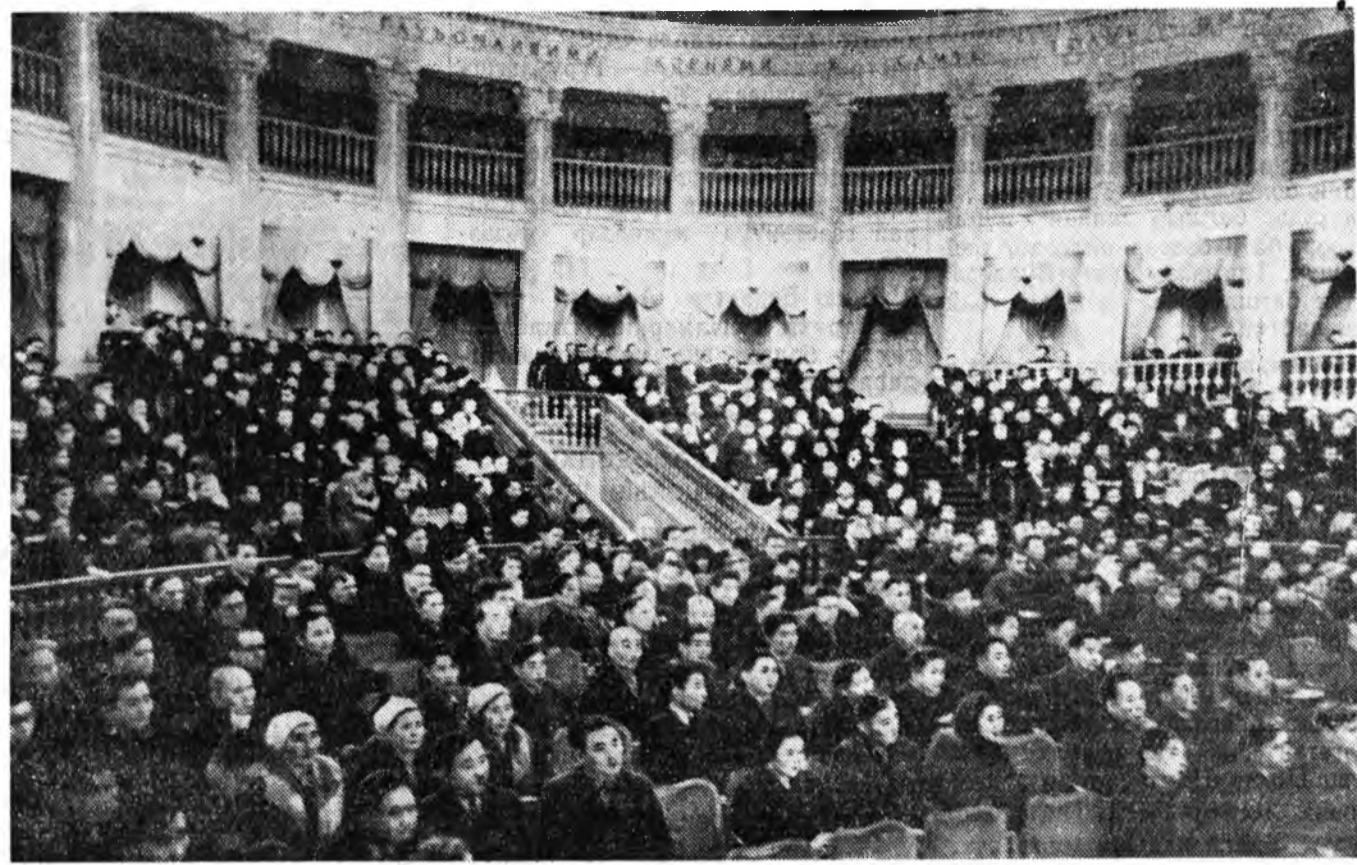
Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр ЦЫДЫПОВЭЙ үгэһөө

КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй дүнгүүдые хамтынгаа суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, энэ жэлдэ нилдэ ехэ зорилгонуудые урдаа табиһан байнабди. Нэн түрүүн байгша ондо нёдондойхиноо 2,6 дахин ехэ мяха гүрэндэ худалдаха гэжэ шиндээбди. Тийнхэн тула 350 бодо мал, 2 мянган хони шалгалганда табигдаа. Жэлэй туршада 650 гахай, 18 мянган шубуун шахагдажа, гүрэндэ тушаагдаха юм. Бэлдэхэлэй пунктда тушаагдаһан эбэртэ бодо малай дунда ээргын шэргүүр 340, хониной—46, гахайн—72 килограм болгодог. Тийгээхэ зуураа ниитын адуу малай тоо толгой нилдэ олошорхо байна.

Абаһан уялгана амжалтатайгаар дүүргэхын тула ажалай эмхидхэлэе эрид һайжаруулжа, ажалай түлөөһые шэнэхдэн хубилгаха тушаа хэмжээн абтажа байнхай. Байгша ондо республикын түрүү колхозуудай жэшээгээр колхознигуудай ажалыг сэхэ мүнгөөр түлдэг болохонмай. Мүнөө үедэ мал таргалуулжа байһан гүүртнхилдэй хүдэлмэри мүнгөөр түлэнбди. Үбэлдэ малай шэргүүрыг нэгэ центнер нэмээхэдэ 150 түхэриг, зундаа—100 түхэриг түлэхэ гэжэ хараалагдаа.

Тийгэбшэе ажыхага саашадан хүгжөөхэ хэрэгтэмнэй бэрхшээлнүүд яһала ушардаг. Илангана колхозуудые элдэб машина, хэрэгсэлүүдээр хангаха ябадал гүрүмшуулагдаагүй байһаар. Мүнөө үедэ электротүхээрлэнүүдые (электромотор, трансформатор, электроматериалуудые) олохон бэрхэтэй. Хүдөө ажыхын министерство колхозуудай захилыг хангадаггүй, хэдэн жэлэй туршада бензовоз машина, үнэ хааха түхээрлэг, тэжээл бутаруулха түхээрлэг, «Беларусь» тракторай мөөри абажа ядашоод байнабди. Манай эдэ шухала эрилтыг хангаха тушаа хэмжээ абтаха бээ.

Манай түрүү хаалишад, хонишод, мал адуулагшад бүри ехэ уялгануудые абаа. Хонишон нүхэр Цоктоев үнгэрэгшэ жэлдэ зуун хонин бүриһөө 123 хурьга абаад, энэ жэлдэ мүн лэ хонин бүриһөө хурьга түдгүүлэхэ зорилго табиһанхай. Хаалишан Янжима Лумбунова үнээн бүриһөө 3 мянган литр һу хааха гэжэ шиндээ.

Партийна эдэбхитэдэй суглаанай зал.

Га бүриһөө 1010 центнер кукурузын ургаса абтаа

Кяхтын аймагай Ранжуровой нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан нүхэр ГАЛДАНОВАЙ үгэһөө

Нёдондо жэлдэ кукурузын үндэр ургаса абахын тула нилдэ хүдэлмэри хэгдэн байгаа. Кукуруза тариха газарай гектар бүхэндэ 25 центнер наг шэбхэ гаргажа тараагдаа һэн. Шара голой уялуурин системһээ кукурузынгаа бүхы талмайе һайнаар уһалһан байнабди. Кукурузынгаа бүхы тарилгыг квадратно-гнездовой аргаар хэжэ, зурууд хоорондын элдүүрилгыг саг болзортон шанар һайнтайгаар үнгэрэгшэн байгаабди. Тийгээжэ 75 гектар кукурузын талмайһаа гектар бүриһэн 1010 центнер ноһон эшэ набша ургуулагдажа абтаа.

Энэ жэлдэ үнгэрэгшэн жэлэйхиһээ доошо бэшэ кукурузын ургаса абаха уялгатайбди. Мүнөө 6—7 хүнөө бүридлэн тусхай кукуруза ургуулаха звенэ эмхидхэгдээд, ажаллажа байна. Звеногонгоо гүшүүдэй хүсөөр 20 гектар кукурузын поли дээрэ 400 тонно наг шэбхэ гаргаад байнабди. Энэ жэлдэ наг шэбхэһээ гадна, бусад минеральна үтгэжүүлгэ үргэнөөр хэрэглэгдэхэ юм.

Баян ургаса абахын түлөө

Байкало-Кударын Ждановой нэрэмжэтэ колхозой гшүүн нүхэр КОНЕВОВАЙ үгэһөө

Хоёрхон жэлэй урда тээ манай колхоз аймаг дотороо гээгдэжэ ябаһан юм. Энэ гээгдэлһээ гарахын тула колхозой правлени, партийна организаци колхознигуудтаа зүбшэн хэлсэжэ, тарилгын талмайе зүбөөр хэрэглэхэ, баян ургасын түлөө тэмсэхэ гэжэ шиндэ һэн. Тийгээд хахалагдага газарай 28—30 процентһар болгодог, таряалангай 70 процентһээ орооно таряа, 30 процентһа хартаабха, кукуруза болон бусад ургамалнууд таригдана. Баян ургаса гүдэг һайн сортын үрһөөр тарилга хэһэнэй ашаар жэлһээ жэлдэ ургаса ехээр абтадаг болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ орооно таряанай гектар бүриһөө 18 центнер ургаса абтаа.

Орооно таряанай, тэжээлэй ургамалнуудай ургасые дээшлүүлхэнэй ашаар адуу малай ашаг шэмэ ехэ болоо. Нёдондо урда жэлэйхиһээ 20 процент ехэ һүн хаагдаа.

КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй шиндхэбэритэй, нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэтэй танилсаад байхалда бидэнэр доторойнгоо арга боломжонудые элирүүлжэ байнабди. Колхоздомнай аргал шэбхэ ехэ гэшэ. Теэд тэрэниие бүхыдэнэ зөөжэ гаргахалда угаа ехэ хүсэ зөөри хэрэгтэй байна. Саашадаа энэ хүдэлмэри оньхожоруулжа тушаа хэмжээ абтаха бээ гэжэ найдагдана. Тэршээлэн тэжээлэй ургамалнуудые хуряага хүдэлмэри оньхожоруулагдаагүй байһаар. Мүн колхозой үйлдэбэрилдэ электрон хүсэ хэрэглэхэ гэхэдэ олон юумэ дутагдадаг, Сельэлектротокторо манай захилыг тон аалиношоор дүүргэдэг. Эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхын тула КПСС-эй обком, республикын Министрүүдэй Совет хэмжээ абаха болоно.

Томодхогдоһон ажыхы хүсэ ехэтэй

Яруунын аймагай ажалшаддай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр ТАРЯШИНОВАЙ үгэһөө

1959 оной туршада аймагай хэдэн колхозууд нэгдэжэ томодхогдоһон байгаа. Урдандаа Кировэй, Сталиной, Карл Марксын нэрэмжэтэ хүдөө ажыхын артельнүүд нэгдэжэ, «Дружба» гэжэ томохон колхоз болоо. Мүн «Улаан Ярууна», «Улаан Туяа» колхозууд нэгдэжэ, «Рассвет» колхоз болонхой. Багаханууд, гээгдэнги байдалтай байһан колхозууд томодхогдоод байхалда хүсэ ехэтэй боложо, урдаа табиһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар бээлүүлжэ байна. Жэшээлхэдэ, томодхогдоһон «Дружба» колхоз 1959 оной туршада мяха абалгана 30 процент, һу хаалгана 20 процент, ноһоно абалгана 15 процент дээшлүүлээ. Энэ колхоз экономическа талаар түргөөр бэхжэжэ байна.

Эмхидхэгдэн эдэ совхозуудта томо томо барилганууд олоор баригдаха болоно. Энэ хэрэгтэ республикын хүтэлбэрлэхы органоудай зүгһөө туһаламжа үзүүлжэ шухала. Тийхэдэ ВЛКСМ-эй обком совхозуудта саг үргэлжэ хүдэлхөөр комсомолшууд, залуушуулые эльгээбэл ехэ һайн байгаа. «Комсомольский» гэжэ совхозой бүхы хүтэлбэрлэхы тушаалтануудтань залуушуул, комсомолшууд ажаллана. Тиймэһээ энэ совхоз «Комсомольский» гэжэ нэрэтайһы болон байна.

Манай аймагай ажалшад КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй шиндхэбэрээр урмашан, долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ—1960 ондо орооно таряанай, тэжээлэй ургамалнуудай тарилга 5 мянган гектараар нэмээхэ, 8 мянган гектар шэнэ, боро газар хахалха, мяха абалгана 40 процент, һу хаалга 32 процент ехэ болгохоор социалистическэ уялга абаа.

Энэ абанан уялгана бээлүүлхын тула эршэмтэйгээр ажаллаха байнабди.

Үнээн бүриһөө 3500 литр һу хаахаб

Сэлэнгын совхозой хаалишан нүхэр ЦЫНГ УНОВАГАЙ үгэһөө

Манай совхозой хаалишад, малшад долоон жэлэй түрүүшын жэлые нилдэ һайн амжалтатайгаар дүүргэбэ. Үнээн бүриһөө 1655 килограм һу хаажа, жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэбэ. Мүн гүрэндэ мяха худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэбэ.

зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ эхилээ. Энэ мурьсөөндэ оролсожо, би үнгэрэгшэ жэлдэ үнээн бүриһөө 3213 килограм һу хаагаа. Хүдэлмэрингөө хажуугаар Улан-Удын хүдөө ажыхын техникумдэ зоочоноор һуралсанба. Тийгээжэ хүдөө ажыхын мэргэжэлтэй болохы хүсэнэб.

Совхозой хүдэлмэришэд, механизаторнууд хүдөө ажыхын ургамалнуудай, кукурузын баян ургаса туйлажа, үнгэрэгшэ намар 14 мянган тонно силос дараһан, бүдүүн тэжээл, таряа талханай зүйл малда ехээр бэлдэн байна.

КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй шиндхэбэрээр зоригжо, байгша ондо үнээн бүриһөө 3500 литр һу хааха уялга абаад байнабди.

Хүдөө ажыхы хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гэнэн зорилгын табигдаад байхалда, би наймадахи класс дүүргэһээр совхоздоо хаалишан боложо гараа һэм. Түрүүшынгээ жэлдэ үнээн бүриһөө 2893 килограм һу хаагаа һэм. Миний хүдэлмэридэ дүй дүршэл ехэтэй хаалишад нүхэд Буянтуева, Гуржапова гэгшэд ехээр туһалһан байна.

Мал ажалые саашадаа түргэнөөр хүгжөөхын тула совхоздомнай малай һайн типовой байранууд хэрэгтэй. Тийгэбшэе, Хүдөө ажыхын министерство манай совхоздо малай байра шэнээр бариха, тэндэхы хүдэлмэриг оньхожоруулжа тушаа мүнгэ зөөри биратай номологүй байшоо. Совхозой хүдэлмэришэдэй үмэнһөө нимэ гүйлтатайб: мүнөө жэлдэ үнэздэй хоёр, хонидой 6 байра шэнээр бариха мүнгэ номолхо бээ гэжэ найданабди. Бидэ, малшад, абанан уялгана дүүргэхын тула хүсэ шадалаа гамнахагүйбди.

Социалистическэ мурьсөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрнэ

Мухаршэбэрэй „Искра“ колхозой парткомой секретарь нүхэр ФАЛИЛЕЕВАЙ үгэһөө

Хамтынгаа ажыхы хүгжөөхэ талаар КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумһээ (1953 он) хойшо манай колхозой гшүүд яһала амжалтануудые туйлаа. Орооно таряан дүрбэ дахин ехэ абтадаг болоо, ниитын малай тоо олошорно, ашаг шэмэнь дээшлэнэ. Артелиин оло дох кол арба дахин дээшлэжэ, 7 миллион түхэригтэ хүрөө.

Мүнөө үедэ артелиинмай гшүүд КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй материалнуудтай танилсажа, рязанинхилдэй жэшээе хаража, түрүүн абанан уялгануудаа шэнэлжэ, дээшлүүлхэн уялга абаа. Долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ 2,2 дахин ехэ мяха, тэрэ тоодо гахайн мяха 3 дахин ехэ абаха гэжэ колхознигууднай хамтынгаа суглаан дээрэ шиндхээ. Тийгээжэ энэ жэлдэ гүрэндэ мяха худалдаха гурбан жэлэй түсэб дүүргэгдэхэ юм. Тэршээлэн ноһоно, һу ехээр абтахаар хараалагдана. Адуу малай тоо толгой олошоруулжа, ашаг шэмэе саашадан дээшлүүлхын тула орооно таряанай, тэжээлэй ургамалнуудай, сабшалангай баян ургаса туйлаха гэжэ хэлсэгдээ.

Долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ колхознай түсэбһөө гадуур 1000 центнер һу, 600 центнер мяха, 900 центнер хартаабха, 26 мянга гаран центнер таряа гүрэндэ худалдаа. Ноһоно худалдаха түсэб 111 процент дүүргэгдээ.

Энэ жэлдэ абанан уялгана нэрэтай түрэтэйгөөр бээлүүлжэ байһандаа этигэнбди.

Хүдөө ажыхыда хүдэлмэришэн ангийн туһаламжа

Улаан-Удын ПВЗ-эй парткомой секретариин орлогшо нүхэр БИРЮКОВОЙ үгэһөө

КПСС-эй Центральна Комитедэй декабриин Пленумэй тогтоолы манай заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд баяр баясхалантайгаар утгаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ республикын промышленна предприятинууд 300 гаран залуушуул, комсомолшуудые колхоз, совхозуудта хүдэлхөөр эльгээһэн байча. Мүн 125 инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд колхоз, совхозуудай хүтэлбэрлэгшэдөөр эльгээгдээд, тэдэнэй олонхын һайнаар хүдэлжэ байна.

ПВЗ-гэй коллектив хэдэн аймагуудай колхоз, совхоз болон АТС-үүдтэ олон янзын шэфскэ туһаламжа үзүүлээ. Теэд һүүлэй үедэ предприятинуудай зүгһөө колхозуудта шэфскэ туһаламжа үзүүлжэ хүдэлмэришэдтэ һулараа. Республикын Министрүүдэй Совет, Хүдөө ажыхын министерство энэ хэрэг тушаа анхаралаа багаар хандуулна, муртэйгөөр эмхидхэнгүй. Түрүү предприятинуудай зүгһөө колхоз, совхозуудта үзүүлхэн шэфскэ туһаламжын дүй дүршэл согсологдоногүй.

Мүнөө үедэ заводой ажалшад өөһэдынгөө хамтын суглаанууд дээгүүр хүдөө ажыхыда шэфскэ туһаламжа үзүүлжэ тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, тодорхой уялгануудые абажа байна. 1960 ондо заводойнгоо хүдэлмэришэдөө 50 тракторист, комбайнернуудые бэлдэжэ, Байкало-Кударын аймагай колхозуудта эльгээхэ, мал ажалай хүндэ хүшэр хүдэлмэриг оньхожоруулжа 6 тусхай бригада эмхидхэжэ эльгээхэ, 15 колхознигуудые токарь, электрик мэргэжэлтэй болгохо гэхэ мэтэ уялгануудые заводой коллектив абанхай. Мүн колхознигуудай культурун-гэгээрэлэй талаар эрилтыг хангаха тушаа заводой партком тусхай хэмжээ-ябуулга хараалаа.

Комсомол, залуушуулай үүсхэлые дэмжэхэ хэрэгтэй

ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр ДАМБАЕВАЙ үгэһөө

Совет залуушуул дэлхэй дээрэ эгээл жаргалтай хүнүүд гээшэ. Манай парти, правительство залуу үетэндэ айхабатар ехэ анхарал табидат. Тэрэ анхаралдань залуушуул эдэбхи үүсхэлтэй ажалараа харюусаана.

Бурядай республикын залуушуул, тэрэ тоодо хүдөөгэй залуу хубүүд, басагад партин ЦК-гэй Пленумүүдэй шиндхэбэриие бээлүүлжэ хэрэгтэ түрүү зэргэдэ абана. Хэрбээ 1953 ондо хүдөө ажыхы дээрэ 5 мянгад залуушуул байбал, мүнөө 13 мянга, тэрэ тоодо 9 мянган комсомолшууд хүдэлнэ. Хаалишадай 60 процентһы залуушуул байха юм.

Баргажанай аймагай олонхи хонишодын залуушуул болонхой. Комсомол-залуушуулды фермэ, бригаданууд һүүлэй долоон жэлэй туршада 4—5 дахин олошорно.

Тийгэбшэе колхоз, совхозуудта малшад олоор дуталдана. Энэ үбэлжэлгын үедэ колхоз, совхозуудта 3 мянга гаран хүдэлмэришэн, тэрэ тоодо мянгад хонихон дуталдажа байгаа. Һүүлэй мэдээгээр комсомолой организацинууд 700 гаран залуушуулые мал ажал дээрэ хүдэлхөөр эльгээһэн байна. Саашадаа шые промышленна предприятинууд болон эмхи зургаануудһаа залуушуул хүдөө ажыхыда эльгээгдэхэ байха.

Хэрбээ манай залуушуулые зүбөөр эмхидхээд, партийна организацинуудай, ажыхын хүтэлбэрлэгшэдэй зүгһөө үүсхэлые дэмжээд, хүдэлмэришэнь туһалаад байбал, тэдэнэр Рязанин залуушуулһаа дутахагүй байха. Теэд олон ушарта залуушуулай эрилтыг тоохогүй, тэдэнэй хүдэлмэриер, ажабайдалаар хонирхохогүй ябадал үзэгдэдэг. Зарим колхозой хүтэлбэрлэгшэд комсомол-залуушуулай суглаанда хабалдаггүй заншалтай. Партийн ЦК-гэй декабриин Пленумэй табиган асары ехэ зорилгонуудые бээлүүлхын тула залуушуулые эмхидхэхэ, тэдэниие ажалай шэнэ амжалтада ударидаха шухала.

Областной партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр Цыремпилов, Эдэн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Лысов, Бичурын аймагай «Победа» колхозой комсомолой эхин организациин секретарь нүхэр Смолина, Бурядай АССР-эй Министрүүдэй Советэй түрүүлэгшэ нүхэр Филиппов болон бусад хамта 19 хүн үгэ хэлээ. Улаан дэлгэрэнги тогтоол баталан абтаа.

Номой шэнжлэл

Бурят хэлэнэй багшанарта аша туһатай ном

«Асуанай үндэр хаалты» медаль Н. С. Хрущевто барюулагдаха болобо

КАИР, январин 11. (ТАСС). «Асуанай үндэр хаалты» дурасхаалта алтан медаль СССР-эй Министрүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевто барюулхын тулада СССР-эй Электростанцинууды барилгын министр И. Т. Новиковто ОАР-эй президент Гамаль Абдель Насер дамжуулан үгөө гэжэ Кайрай газетэнүүд мүнөөдөр мэдээсэ.

Дээдэ Египетэ Асуанай хаалта бариха хүдэлмэрин эхилхэнэй тэмдэг болгон энэ медаль гаргагдан байгаа.

Сансер городской Н. С. Хрущевы урина

ПАРИЖ, январин 11. (ТАСС). Франци орохо үелэнэ, Н. С. Хрущевы өөрынгөө город ошохынь уриха гэжэ Сансер городской (Шер департамент) муниципальна совет нэгэн дуугар шидхээ. Урыалай бэшгэ республикын президентын канцелярида эльгэгдээ гэжэ «Юманите» газетэ мэдээсэ.

Түрэл орондоо бусаба

ПЕКНИН, январин 11. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Хайфонхоо (ДРВ) нигэжэ мэдээсэ. Таиланд ДРВ хоёрой хоорондо болон хөлсээнэй ёһор Таиланда байһан Вьетнамай түрүүшын бүлэг эрхэтэд үсэгэлдэр эндэ эрээ.

Хайфон портлоо хэзэ мининг боло, тэрээн дээрэ Вьетнамай Демократическа Республикын президент Хо Ши Мин үгэ хэлээ. Түрэл орондоо бусаба эрэн Вьетнамай эрхэтэдэ Вьетнамай Ажалшадай партин. ДРВ-гэй правительствын зүгөө президент амаршалан байна.

Эб найрамдал хангахы, буу зэдсэг хуряахы Голландин залуушуул урыална

ГААГА, январин 11. (ТАСС). Эб найрамдалай түлөө манифестацида хабаадахын тулада Голландин хэдэн зуун залуу хүүбүүд, басагад үсэгэлдэр Амстердамда эрээ. Энэ манифестацие Голландин залуушуулай бүгэдэ-нинтын союз эмхидхэнэ байгаа.

Эб найрамдал хангахы, буу зэдсэг хуряахы, фашизм болон милитаризмда ээргүүсэн тэмэсхэ урыалхан лозунгууды барял, демонстрацида хабаадагшад горадой гол үйлсэнүүдээр ябажа гараа.

Демонстрациин нүүлээр мининг боло, олон хүн үгэ хэлэхэдээ, эб найрамдал бэхжүүлхын, буу зэдсэг хуряахын түлөө эдбхитэй тэмсэл хэзэ шухала байһы онсолон тэмдэглээ.

Сэрэгэй эхэ гэмтэдэ сүлөөлхэ гэрэн ханаашалгы буруушаан бэ-шэгтэ митингдэ хабаадагшад нэгэн ханалтайгаар гараа табяа.

Оройонгоо баатар Антонио Масео гэгшын наһа бараһар 63 жэлэй ойе Кубын арад 1959 оной декабрыда тэмдэгдээ. Испаниин колонизаторнуудтай болодон тэмсэлэй үедэ тэрэ наһа бараһан байгаа. Зураг дээрэ: Гаванын үйлсэнүүдтэ парад боложо байна. Чехословакиян телеграфна агентствын фото.

КНДР-эй Наукануудай академиин президентын мэдүүлгэ

ПХЕНЬЯН, январин 11. (ТАСС). Корейн Арадай-Демократическа Республикын Наукануудай академиин президент Пек Нам Ун ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрлөдхөдөө нигэжэ мэдүүлээ.

Замбуулин соогуур дабшадаг түрүүшын ракетэнүүдые табилга замбуулиной дайды мэдэжэ абаха талаар советскэ наукин үзэгдөггүй эхэ амжалта туйлаһынь бүхы дэлхэйн арад зоной үмэнь харуулаа һэн. Номгон далайн тэг дундахы хуби руу ракетэнүүдые табиха программа бэдуульгэдээ байхалаа, багаханаршые хадуураггүй дабшан нийдэлгэ ракетэнүүдые бин болгохо хэрэгтэ тусгаар удхашанартай байханаа гадна, Советскэ Союзта ракетэнүүдые бүтээхэ хэрэгэй улам саашаада

США-тай сэрэгэй холбоо барисаа шангадхалгы япон арад буруушаана

ТОКИО, январин 11. (ТАСС). Японо-американскэ сэрэгэй шэнэ холбоо байгуулхын тулада премьер-министр Киси гэшын январин тэн багаар Холбоото Штадуудта ошохо хүсэлэнгэй байһан тухай мэдээсэл толилогдон байгаа. Тэрээнһээ хойшо Японой правительствын сэрэгэй ханаашалганууд Япондо эхээр буруушаагдаа.

Премьер Кисин США аяншалганы наад ушаруулаха, японо-американскэ «аюулгүйн догворы» болуулха гэрэн урыалтайгаар ороной элдэй районудта Японой ажалшад митингүүд болоно. Японо-американскэ «аюулгүйн догворы» шэнээр хаража үзэн хубилгахы буруушаан эхэ мининг үсэгэлдэр Мазбаси горадо боложо, тэрэндэ 20 мянган хүн хабаадаа. Японо-американскэ «аюулгүйн догворы» шэнээр хаража үзэхэ, тингэжэ Алас Дурна зүгтэ Америкын хэдгэ эээрхэ түрмэхэй ябуулгада ороние хабаадалууһынь митингдэ ергэшэд эрид шууд буруушаагаа. США орохо-

дэбжэжэ байһы гэршэлэн харуула. КПСС-эй хүтэлбэрээр хүн түрэлтэнэй гэгээн гэрэлтэ сэрэдүүдэ — коммунизмые байгуулжа байһан, бусад түбинүүдтэ нийдэн ошохо тухай хүнэй ханал хүсэлые бэдуульгэһын тулада сусаршагүйгөөр ажаллажа байһан совет арадые Корейн арад бүхы дэлхэйн түрүү, эб найрамдалда дуратай хүн түрэлтэнгэй хамта алыга ташан амаршала.

ТАСС-эй мэдээсэл дэлхэйн дээрэ эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүдэй сээжэ зүрхые баяр баясхалангаар, омогорхолоор хаялажа, эб найрамдал аршалан хамгаалхын түлөө, наука техникы хүгжөөһын түлөө, золтой жаргалтай ажалбайдалай түлөө тэмсэлдэ тэдэниие зоригшуулна гээд түгэсхэлдөө Пек Нам Ун мэдүүлээ.

Аюулгүйн догворы» хубилгахы ээргүүсэн, тэрэниие усадхын түлөө тэмсэл хэзэ префектура-нуудай соведүүдэй конференциндэ Осака, Нагано, Сэндай болон ороной бусад томо горадуудта эдэ үлээнүүдтэ болоо.

Январин 14, 16-най үдэрнүүдтэ хамтын ябуулга хээдээ, «аюулгүйн догворы» хубилгахы, Холбоото Штадуудта Кисин аяншалгы буруушаан тэмсэл шангадхалгынь, эб найрамдалай, бээ даанхай байдлай, демократин болон бээ абанг байлгын түлөө тэмсэлээ шангадхалгынь урыалан оройон ажалшадта Японой Коммунистическэ парти мүнөөдөр хандаа.

Штраус Португалида хэлсэвүүдые хвэнэ

БОНН, январин 11. (ТАСС). ФРГ-гэй оборонны министр Штраус Португалиин правительствын түлөөлгөхтэй хэлсээ хэзэ эхилээ гээд Баруун Германи хэлбэл мэдээсэ. Франкфурт Испание НАТО-да абаха тухи асуудал Португалиин премьер-министр Салазартай Штраус зүбшэ хэлсэхэ юм гээд «Ди вельт» газетэ заана... «Испание абаха Атлантическа союзые бэхжүүлхэ талаа Бонн Лиссабон хоёр нэгэн ханалтай юм» гэжэ «Ди вельт» онсолон тэмдэглэнэ.

Баруун Германиин армида үрэгтэй болохо зүйлүүдые бүтээ захил Португалиин предприятие нуудта эхээр хэзэ тухай асуудал Лиссабондо боложо байһан хэлсэвүүдтэй үедэ мүн лэ зүбшэгдэ юм.

Америкын уһан доогуур ябадаг онгосо Италида дамжуулан үгтэбэ

РИМ, январин 11. (ТАСС). АНСА агентствын мэдээсэлнүүдээр, уһан доогуур ябадаг «Лизардус» гэжэ Америкын онгосо Италида дамжуулан үгэлгын ёһол Пирл-Харборта (Гавайн) аралнууд дээрхэй Америкын сэрэгэй база) болоо.

Уһан доогуур ябадаг энэ онгосо Италиин далайн сэрэгэй флотодо орохо юм.

Шатар

Шатараар облитрофсоведэй шатар абыхын түлөө үнгэргэгдэжэ байһан мурисөөнэй һүүлшын уулзалга боложо дүүрбэ. Уулзалганда хабар далайхан хүдөө ажахын хүдэлмэрилгэшэдэй профсоюзай нэгдэлэй команда культурын хүдэлмэрилгэшэдэй командатай тулалдаа.

Үнгэргэшэ жэлэй уулзалганы дэ болон һүүлшын уулзалгата дэ дөө ажахын хүдэлмэрилгэшэдэй профсоюзай шатаршад бусад командануудта шүүһэн байгаа.

Культурын хүдэлмэрилгэшэдэй профсоюзай шатаршад хоёрдоо бүлэг сооһоо мүн лэ түрүү һуури эзэлжэ, облитрофсоведэй шатаршад хүртэхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилгэшэдэй профсоюзай шатаршадтай январин 10-да мурисөө.

Түрүүшын хюлгэ дээрэ Сампиль ринтай наадаһан Сампиль хэдгэ алдуутай ябадал хэжэ, үни болон гүй шүүгдэбэ. Тингэжэ культурын хүдэлмэрилгэшэдэй самаршад түрүүшын очко бэшгэдэбэ.

Хараар наадаһан Игумнов Хуабуаевтай наадахада, үсэд шагаар довтолжо шүүгээ.

Культурын хүдэлмэрилгэшэдэй түлөөлгөшэ Намжиллов хүдөө ажахын шатаршадтай ксмандин капитан Мамилловтай наадахада да дэхи ябадалда хубүүнэй орондэ морбө гөөд, һүүлээрнэ тэргээ үгэжэ мат табиха ханаатай ябатарыя нюусаа таалажа, удангүй шүүлдэшоо.

Люшин Дансарановтай уулзалгана дэ зургаадахи ябадалда алдун хэжэ, нэгэ болодо алдаад, сааша үхэдэ бэрхээр бөө хамгаалбаша тү шүүгдэһэн байна.

Шатаршад Жимбнев (культура) Трофимовта, Манжигав Зилотис (культура), Сергеев (культура) Ивановто, Трубин Чинмидун (культура) шүүгдэбэ. Цыдено (культура) Шадрин, Дамбаев (культура) Климентьев гэгшэд тэдэ сээ.

Культурын хүдэлмэрилгэшэдэй командын эхэнэр шатаршад нүгөө дүүлдээ орходоо болуо һайн байт ханаа харуулба. Бадмацыренов (культура) Крахмалеватай нааджа шүүбэ. Эрдынесева (культура) Багалова, Игумнова (культура) Данчиновас шүүһэн байна. Данчнова нэгдэхин разрядтай шатаршад Игумноватай тон хайнаар наада Черноскутова (культура) Уклина вада алдаа. Культурын хүдэлмэрилгэшэд хүдөө ажахын хүдэлмэрилгэшэдэй команды 11:5 гэгшэ рилгөһөөр шүүбэ. Тингэжэ культурын хүдэлмэрилгэшэд облитрофсэдү ведэй шанда хүртэбэ. Бүхы табил уулзалганда бэрхээр наадажа, үү очкотой болон Самарин (культура), Иванов (хүдөө ажахы) гэгшэд тэ баясхалан хүргэгдэбэ.

Р. Цыдыпов, А. Михайлов, ит

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

«Дунда хургуулин бурят хэлэ, литературын багшанарай дүй дүршлөө» гэгэн методическа статьянуудай суглуулбарин нэгдэхин ном Бурядай номой хэлбэл хаяхан хэлбэл гаргаба. Энэ номой материалые Бурядай АССР-эй Гэгээрэлэй министерство, багшанарай мэргэжэл дээшлүүлхэ институт бэлдэхэн байна.

Суглуулбари соо 6 статья хэлэгдээ. Республикнай, Агын национальна округой эрхим багшанарай дүй дүршэл, методическа хүдэлмэрилгэшэдэй статьянууд тэрээн соо согсологдоно. «Хурагшадай стилистик» найжаруула тухай» гэгэн статья дотороо Агын бурят округой педагогические дагша Ж. Балданжон, багшанар Ч. Нанзатова, Б. Базарон өөһдөнгөө дүй дүршэл гол болгон баримталжа, хурагшад найруулгын (стилистика) алдуунууд тухаа тобшохоноор тогтоно. Нүхэр Балданжон хурагшадай гол шухала мэдүүлэнүүдые найруулгын, грамматикын, стилистикын алдуунууды тэмдэглэхэ зуураа, тэдэнэрэй стилистик найжаруула арга боломжо тухай зааһан байна.

Хурагшадые тодо хурсаар бэшэдэг болгохын тула гансахан лэ грамматикын хойноһоо намнангүй, зүбөөр найруулан хэлэхэ, бэшэхэ талаар эхээн хүдэлмэри ябуулха, грамматика үзэхэ зуураа, элдэб түрэлэй мэдүүлэнүүдые хурагшадтаа зохиолохо, изложени болон сочинени бэшүүлхэ, классаа галуур ном эхээр уншуула шухала гэжэ Жамьян Балданжон онсолон тэмдэглэнэ. Энэ статья хурагшадай стилистикын дутагдалнууды зайсуулхала туһа хүргэхэ байха.

Түнхэнэй аймагай Зүүн Мүрэнэй долоон жэлэй хургуулин түрэлхи хэлэнэй багша нүхэр Б. Будаевай «Зураглан харуула хэрэгсэл ба тэрэниие хэрэглэхэ тухай» гэгэн статья мүн лэ хайшаалтай байна. Баян дүй дүршэлтэй багша нүхэр Будаев 5-дахы класста бурят хэлэ зааха зуураа, өөрөө зураглан харуула хэрэгсэл зохиогоод, юумэний нэрэ заахада тэрэниие хэрэглэһэн дүй дүршэлөө тус статья дотор согсолоо.

Энэ статья илангаяа залуу багшанарта эхэ туһа боломоор. Яахандаа гэхэдэ, бурят хэлэнэй грамматикые хурагшадта түнзэгүүгөөр, бата бэхээр ойлгуулхада зураглан харуула хэрэгсэлэй эхэ удхашанартайн мэдээжэ. Зураглан харуула хэрэгсэл эрдэм болбосорлоо дээшлүүлхэ, өөһдөө хүдэлмэрилжэ хураха һонирхол хурагшадта бин болгодог юм. Тэрэниие хэрэглэхэдэ, багшын зааһан дүрим түргөөр, бата бэхээр ойлгодог байна бшуу. Тимэһээ нүхэр Будаевай статья багшанарта туһатай байхань лабтай.

Багшанарай мэргэжэл дээшлүүлхэ институтай түрэлхи хэлэ ба литературын кабинетые дагша нүхэр Б. Батоевой статья суглуулбари соо оролсоо. «Үүрэй толон» гэжэ романие 8-дахы класста үзэхэ гэгэн шухала асуудал статья соо табигдана. Түрэлхи бурят литературая хайса заажа, зохиолой темэ, удаха, хайшаалта ба муушаалта нюурууды зүбөөр харуула ябадал эхэ удхашанартай. «Таргагайда» гэгэн шүлэг 5-дахы класста үзэхэдөө байгаалие зураглан бэшлэгтэй яажа танилсуула тухай багша Цокто Номгов тодорхойгоор бэшэнэ, Жамсо Тумуновой зохиолууды 5-дахы класста үзэхэ тухай Хэжэнгын аймагай Дээдэ-Хэжэнгын долоон жэлэй хургуулин түрэлхи хэлэнэй багша А. Содномовой статья хэлэ, литература заадаг багшанарай дунда үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэхэ ёһотой.

«Хурагшадай стилистик найжаруула тухай» гэгэн Жамьян Балданжон статья хурагшадтай ханал болохо грамматикын ёһор, логическа зүбөөр найруула шадари хүжүүлхэ, үгэ эльбэнь баяжуула зорилгодо эхин классуудай, бурят хэлэнэй багшанарта аша туһатай байхань элитэ.

Энэ түрүүшын суглуулбари зарим тэды дутагдалтай байбашы, түрэлхи хэлэнэй багшанарта туһалаа байна. Иимэ номууды саашаада хэлбэлжэ байхынь багшанарай мэргэжэл дээшлүүлхэ институтда, Гэгээрэлэй министерствоэ хүсэнэбди.

С. Табаев, Эдын аймОНО-гой инспектор.

Долоон часай ажалда орохоор бэлэдхэнэ

Энэ жэлэй хоёрдохы кварталһаа эхилэдэ ой модной, саарһанай промышленностин хүдэлмэришэд долоон час соо ажалладаг болохонь. Эдэ предприятиеудта хүдэлмэрин боғони үдэртэ оролго 1960 оной IV-дэхы квартал соо дүүргэгдэхэ юм.

Ой модной, саарһанай промышленностин хүдэлмэрилгэшэдэй профсоюзай областной комитет-ажалай боғони үдэртэ орохо, ажалтай түлөөһы гуримшуула хэрэ-

гые эмхитэй хайнаар үнэргэхын тула зүблөө үнгэргэбэ. Ажалтай шэнэ гуримда орохо бэлэдхэл, профсоюзна организацинуудтай зорилго тухай элидхэл профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ нүхэр Черных хэһэн байна. Шэнэ гуримда эмхитэй хайнаар орохын тула предприятие бүхэндэ техникческэ, ажахын, эмхидхэлэй хэмжэ-ябуулга хараалха хэрэгтэй гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Тингэдээ ажалда шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, үйлдбэрэ оньхожоруула хэрэгтэ шухала анхарал хандуулагдаха байна.

Н. Тюрнев.

ХАЛААХАЙ

Хатуу харын хойнохонһоо Хатархадажал ябангүй,
«Калым» сохио ханаатай Хараашалжал ябангүй,
Нютаг зоной дундахана Нюураа хэзэ газаргүй — Буурал эсэгийн нэрые Бузарлажа ябангүй,
Хотон соогоо түбхинэжэ, Колхоз нотагаа бусыша. Уетэн нүхэдөө жэшээлжэ, Унэн замаа олыша.
Архья намна намнаһаар Тархья эдихэ гэгүүйл наа, Хүнэй зэргэ хүн боложо, Хүдэлш түрэл колхоздо! Һайниие хүсэгшэ Мархайн аша Тархай.

АРАДАЙ КОРЕЙН БОНИНУУД

ШЭНЭ ПРЕДПРИЯТИНУУД АШАГЛАЛГАДА ҮГТЭНЭ
Корейн Арадай-Демократическа Республикада, хэдэн эхэ промышленна предприятиянууд, тэрэ тоодо жэлдээ мянга гаран станок бүтээхэ хүсэгтэй Кусоний станок бүтээлгын завод, Пхеньянай, Вонсанай паровозо-вагон заһабарилгын заводууд, Хынсанай хирпнэсын завод, Хенбоний нүүрһэнэй шахта үнгэргэжэ жэлдэ ашагдалада үгтөө.
Металлургическа предприятиеудта шэнэ шэнэ цехүүд хүдэлжэ эхилэнэй. Элдэ цехүүд жэлдээ 750 мянган тонно булад, 560 мянган тонно дабтамал булад, 350 мянган тонно шэрэм, 400 мянган тонно кокс гаргаха юм.
КАПИТАЛИСТИЧЕСКЭ ХЭДЭН ГҮРЭНҮҮДЫЕ АХИБА
Бодхоогдожо байһан шэнэ станцинуудай хүдэлжэ эхилэхэдэ, КНДР жэлдээ 20 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ абадаг болохо. Электрэнергийн хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Корей дэлхэй дээрэ түрүү нууринуудай

нэгые хаяар эзэлдэг болохо. Энэ талаар Япон, Итали болон бусад зарим капиталистическэ гүрэнүүдые Корей ахяад ябана.
250 мянган киловатт хүсэгтэй ГЭС Канга горадо баригдажа байна. Хитад КНДР хоёрой хамтын хүсөөр Амнокан мурэн дээрэ Унбонско ГЭС баригдана, тэндэнэ шэнэ горад бодонхой.
400 мянган киловатт хүсэгтэй ГЭС-эй барилга Хойто Хамген провинциин Солдусу мурэн дээрэ үнгэргэжэ жэлэй сентябрьда эхилээ юм.
ГЭР БАЙРА ОЛООР БАРИГДАНА
КНДР-тэ гэр байрын асуудал амжалтаттайгаар шийдхэгдэнэ. Үнгэрһэн жэлдэ республикын олохон горадууд, хүдэлмэришэнэй поселогуудта хамтадаа 2,848 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэр баригдаба. Энэнь 1958 онойхидо орходоо 737 мянган дүрбэлжэн метрээр эхэ юм.
Үнгэрһэгшэ жэлдэ Пхеньянай хүн зон 6 мянган байра абаба. Дайнай үедэ эхээр

һандарһан Чхончин, Хамхын гэжэ промышленна, портовой эхэ горадууд тон түргэнөөр нэргэгдэнэ, ургана.
Мүн хүдөө нотагуудта гэр байра олоор баригдана. Хамтын ажахынхид өөһдөнгөө хүсөөр 80,000 гаран зохиод байрануудые бариха байна.
ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ ОНЬХОЖОРУУЛАНА
Хүдөө ажахын кооперативуудай гшүүдтэй хамта 9 мянга гаран механизатор республикын полинууд дээрэ ажаллана.
7 мянган трактортай (15 хүсэгтэй) оруулхада олон комбайнууд, мүн хүдөө ажахын бусад техникэтэй хүдөө ажахын машинуудай олон станцинууд орон дотор байгуулагданхай.
Хүдөө ажахые 3—4 жэлэй хугасаа соо хүсэдөөр оньхожоруулаха гэжэ Корейн Ажалтай партин ЦК-гэй декабрь нарада болоһон пленум тогтоогоо һэн. Энэ программын ёһор 4000 трактор, 3000 ашаанай машина, хүдөө ажахын 30,000 элдэб машина 1960 ондо хүдөө тосхонуудта эльгэгдэхэ байна.

БАЯДАА ХҮГЖЭЖЭ ЭХИЛЭН КИНЕМАТОГРАФИ
КНДР-тэ киноискусство нилээд хүгжөө. Киноискусствын ажал-ябуулагдашад зүблөөн хаяхан Пхеньянда боложо, хэһэн ажалайнгаа дүн гаргаба. 1959 оной эсэс болотор 20 гаран уранһайханай фильм, 175 документальна фильмүүд болон, киножурналинууд гаргадаа гэжэ зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдээ, кинематографияе саашадаа хүгжөөхэ зорилгонууд тодорхойлогдоо.
КОРЕЙН ЭРДЭМТЭЙ СССР-ЭЙ НАУКАНУУДАЙ АКАДЕМИИН ГЭШҮҮН БОЛОБО
КНДР-эй Наукануудай академиин президент Корейн эрдэмтэ Пек Нам Унда СССР-эй Наукануудай академиин гэгшүүнэй хүндэтэ нэрэ зэргэ олгодобо. СССР-һээ КНДР-тэ байдаг элсэн сайд А. М. Пузанов СССР-эй Наукануудай академиин гадаадын гэгшүүнэй диплом Пек Нам Унда баяр ёһололой оршон байдалда барюулба. (ТАСС).